

Ks. HELMUT J. SOBECZKO

Z DZIAŁALNOŚCI WYDZIAŁU TEOLOGICZNEGO UNIwersYTETU OPOLSKIEGO W ROKU 1999/2000

Jubileuszowy rok 2000 był bardzo bogaty w wydarzenia również na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego. Do najważniejszych osiągnięć tego roku należą:

1. Utworzenie w marcu 2000 r. Instytutu Ekumenizmu i Badań nad Integracją, w skład którego wchodzi 5 katedr: (1) Zasad Ekumenizmu, (2) Teologii Kościołów Wschodnich, (3) Teologii Kościołów Poreformacyjnych, (4) Dialogu Międzyreligijnego oraz (5) Badań nad Integracją wraz z pracownią dokumentacji integracji europejskiej. Uroczysta inauguracja Instytutu połączona była z międzynarodową sesją naukową „Ekumenizm na progu Trzeciego Tysiąclecia” (Opole – Kamień Śląski, 16–19 marca 2000 r.), w której obok naukowców wielu polskich uniwersytetów i przedstawicieli ośrodków kościelnych wzięli udział również goście z Watykanu, z ks. biskupem Walterem KASPEREM, sekretarzem watykańskiej Rady ds. Jedności Chrześcijan na czele, a także goście z Białorusi, Czech, Niemiec, Rosji, Stanów Zjednoczonych i Ukrainy.

W czasach intensyfikacji różnego rodzaju procesów integracyjnych dostrzega się coraz bardziej istotne znaczenie ekumenicznych działań Kościoła. Stąd też ciągle — od początku istnienia Wydziału Teologicznego — obecność tej tematyki w badaniach jego pracowników. W nowej serii wydawniczej „Ekumenizm i Integracja” wydano już 6 tomów.

2. Ważnym wydarzeniem było otwarcie Ośrodka Dydaktycznego Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego w Gliwicach, gdzie I rok studiów zaocznych rozpoczęło 32 studentów. Dzień ten był punktem kulminacyjnym obchodów 50-lecia WSD w Nysie – Opolu. Z okazji jubileuszu wydano księgę pamiątkową, którą zredagowali ks. K. DOLA i ks. J. WALOSZEK.

3. 8 maja 2000 r. został konsekrowany nowy kościół seminaryjno-akademicki pw. Św. Jadwigi Śląskiej, a także oddana została do użytku nowa aula wydziałowa (na 700 osób) oraz pomieszczenia dla przywydziałowego duszpasterstwa akademickiego.

4. Wydarzeniem na początku lipca 2000 r., zmierzającym do uzyskania pełnych praw akademickich Wydziału Teologicznego, było złożenie wniosku do Centralnej Komisji ds. Tytułu i Stopni Naukowych o przyznanie praw habilitacyjnych.

5. W 1999/2000 r. nastąpił dalszy rozwój kadry naukowej: 5 osób obroniło prace doktorskie (A. KALUS, ks. M. LIS), w tym 3 na naszym Wydziale (ks. S. KLEIN, A. OSADNIK, o. M. TANDEK OFM), 2 osoby uzyskały stopień doktora habilitowanego (ks. P. MORCINIEC, ks. K. WOLSZA), 3 profesury nadzwyczajne (bp J. KOPIEC, ks. S. RABIEJ, K. WOJACZEK), 2 profesury tytułowe (o. S. JASIŃSKI OFM, ks. H. SOBECZKO), a 1 stanowisko profesora zwyczajnego (ks. J. CZERSKI). W minionym roku na Wydziale Teologicznym pracowało 20 samodzielnych pracowników naukowych, 33 adiunktów i 7 asystentów. Na własną prośbę odszedł ks. asystent Józef KARA, a na emeryturę przeszedł ks. adiunkt Krzysztof STANIECKI. W ich miejsce w wyniku ogłoszonego konkursu zostało zatrudnionych dwóch nowych adiunktów: ks. dr Rajmund PORADA w Katedrze Kościołów Poreformacyjnych oraz ks. dr Marek LIS w Katedrze Homiletyki i Środków Przekazu Wiary.

6. W roku sprawozdawczym 121 absolwentów otrzymało tytuły magisterskie, 24 licencjaty rzymskie, 13 osób licencjaty zawodowe, a 55 osób świadectwa ukończenia studiów podyplomowych. Na wszystkich specjalnościach studiowało 910 osób, z tego na dziennych studiach magisterskich 397 osoby, na zaocznych magisterskich i doktoranckich 385, a na podyplomowych 128 osób. W fazie końcowej są również starania o otwarcie drugiego kierunku studiów dziennych w zakresie nauk o rodzinie i pomocy społecznej.

7. O dynamice pracy naukowej Wydziału świadczą przede wszystkim tematy badań naukowych i liczne publikacje. W minionym roku ukazały się kolejne numery czterech czasopism. W sumie pracownicy naukowcy Wydziału opublikowali 34 prace zwarte oraz 220 artykułów i innych opracowań (średnio ponad 4 publikacje na jednego pracownika).

W ramach badań statutowych tematyka skupiona była wokół trzech głównych zagadnień, nad którymi prace badawcze prowadzone były już w ubiegłych latach: (1) Wielki Jubileusz 2000-lecia chrześcijaństwa; (2) Dzieje kultury chrześcijańskiej na Śląsku; (3) Problematyka współczesnych badań teologicznych. Jubileusz dwutyścialecia chrześcijaństwa był okazją do analizy różnych aspektów i wątków z nim związanych. W roku sprawozdawczym badania prowadzone były przede wszystkim w aspekcie historycznym (*Kościół na przełomie Tysiącleci*), ekumenicznym (*Ekumenizm na progu Trzeciego Tysiąclecia*) oraz liturgicznym (*Liturgiczny wymiar obchodów Wielkiego Jubileuszu Roku 2000*). Wymiar jubileuszowy obecny był również w drugiej grupie tematycznej, związanej z historią regionu, a konkretnie z działalnością Kościoła na Śląsku w aspekcie historycznym (*Milenium Kościoła katolickiego na Śląsku* oraz *Znaczenie Wyższego Seminarium Duchownego w Opolu – Nysie dla*

rozwoju nauki i kultury chrześcijańskiej na Śląsku) i kulturowym (*Specyfika religijności i kultury religijnej na Śląsku*). Ostatni wreszcie krąg zagadnień analizowanych w ramach badań statutowych dotyczył ogólnie istotnych zagadnień współczesnych badań teologicznych, rozwijających się nie tylko w Polsce, ale i w innych krajach europejskich. Szczególny nacisk położony został — w związku ze wspomnianą wyżej kontynuacją współpracy zagranicznej — na aktualną problematykę religijno-społeczną społeczeństwa polskiego i niemieckiego (*Współczesne badania teologiczne w Polsce i w Niemczech*). Ponadto kontynuowano badania nad nowościami wydawniczymi z zakresu szeroko rozumianych nauk teologicznych (*Współczesna literatura teologiczno-filozoficzna*), najnowszymi badaniami interpretacji ksiąg Pisma św. (*Współczesne metody interpretacji ewangelii synoptycznych*) oraz nad rolą rodziny i teologów świeckim w Kościele, jak również w dzisiejszym, coraz bardziej zsekularyzowanym społeczeństwie (*Rola teologów świeckich w Kościele w Polsce i Rola rodziny i jej zagrożenia we współczesnym świecie*). W tym miejscu należy też dodać, iż w ramach badań statutowych opublikowano dwie kolejne książki pamiątkowe, związane z 60-tą rocznicą urodzin Dziekana Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego ks. prof. dr. hab. Helmuta Jana Sobeczki (*Ut mysterium paschale vivendo exprimatur*, red. ks. T. DOLA, ks. R. PIERSKAŁA) oraz z 65-tą rocznicą urodzin ks. prof. dr. hab. Janusza Czerskiego (*Sanctificetur Nomen Tuum (Mt 6,9)*, red. ks. B. POŁOK, ks. K. ZIAJA).

W ramach badań własnych tematyka badawcza prowadzona była w ramach poszczególnych katedr i zakładów. Możemy wyróżnić tu główne, najbardziej istotne kręgi tematyczne, które w roku sprawozdawczym były następujące: (1) *Znaczenie ekumenizmu w dyscyplinach teologicznych*; (2) *Z podstawowych zagadnień teologiczno-kanonicznych*; (3) *Z dziejów liturgii i sztuki sakralnej oraz religijnej kultury muzycznej*.

Oprócz wspomnianych wyżej badań ekumenicznych, stale obecne są w badaniach również najbardziej aktualne zagadnienia współczesnej teologii, etyki, prawa kanonicznego i filozofii chrześcijańskiej, a także szeroko rozumianej kultury religijnej. W roku sprawozdawczym zakończono m.in. badania nad znaczeniem *Canon Law* dla współczesnego prawa kanonicznego. Kontynuowana była natomiast tematyka związana z podstawowymi normami moralnymi, rozpatrywanymi zarówno w odniesieniu do etyki katolickiej, jak i ogólnego prawa naturalnego, z uwzględnieniem najnowszych badań genetycznych. Z nowych tematów na uwagę zasługuje szczególnie analiza procesu narodzin i rozwoju idei personalizmu. Pracownicy Wydziału prowadzili również badania nad dziejami szeroko rozumianej kultury religijnej, a zwłaszcza nad muzyką kościelną i sztuką sakralną XVIII i XIX w.

8. W roku sprawozdawczym zorganizowano cztery konferencje naukowe o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Dwie międzynarodowe konferencje poświęcone były *Ekumenizmowi na progu Trzeciego Tysiąclecia* (17–19 marca 2000) oraz *Psy-*

chologiczno-medycznym i moralnym następstwom straty dziecka (8–10 kwietnia 2000 r.), natomiast dwie konferencje krajowe koncentrowały się wokół tematyki *Jerozolima — miasto pokoju* (24 maja 2000) oraz *Milenium Kościoła na Śląsku* (31 maja 2000 r.). Materiały wszystkich konferencji zostały opublikowane w serii *Ekumenizm i Integracja* (nr 2), oraz *Sympozja* (nr 38, 41, 42).

Obok wymienionych wyżej sympozjów zorganizowano również dwa cykle wykładów otwartych: (1) *Kościół na przełomie Tysiącleci* (Opole, soboty Wielkiego Postu); (2) *Specyfika śląskiej religijności* (Gliwice, różne terminy). Wykłady te zostały także opublikowane w serii *Sympozja* (nr 36, 43).

Ponadto Wydział Teologiczny był również współorganizatorem międzywydziałowych kolokwiów, które odbyły się w Monasterze (Münster, 29 I – 2 II 2000 r.) i Moguncji (Mainz, 22–24 IX 2000 r.). Stanowiły one kontynuację naukowej współpracy pomiędzy naszym Wydziałem Teologicznym a Wydziałami Teologicznymi wymienionych uniwersytetów. Wygłoszone referaty i głosy w dyskusji opublikowane zostały w kolejnych tomach serii *Colloquia Theologica* (nr 1, 2 i 3).

Na szczególne podkreślenie zasługuje bardzo aktywny udział pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału Teologicznego w konferencjach, sympozjach i seminariach naukowych, zarówno krajowych, jak i zagranicznych. W ramach konferencji krajowych (nie licząc tych, organizowanych na Wydziale) 46 pracowników (około 80%) wygłosiło 62 referaty oraz 7 komunikatów, 21 razy przewodnicząc sesjom. Z kolei za granicę — do 11 krajów (Austria, Czechy, Hiszpania, Luksemburg, Niemcy, Słowacja, Stany Zjednoczone, Ukraina, Watykan, Węgry, Włochy oraz konferencje organizowane przez instytucje zagraniczne w Polsce) — wyjeżdżało 36 pracowników (około 60%), którzy w ramach 44 konferencji i sympozjów wygłosili 44 referaty oraz 10 komunikatów i 11-krotnie przewodnicząc sesjom). Ponadto 10-krotnie wyjeżdżali z wykładami gościnnymi (Czechy, Niemcy, Ukraina).

9. Szczegółowy zestaw publikacji w poszczególnych seriach wydawniczych Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego przedstawia się następująco:

A. Seria: *Opolska Biblioteka Teologiczna*

1. PIOTR MORCINIEC, *Etyczne aspekty transplantacyjnej terapii chorób neurozwyrodnieniowych. Studium teologiczno-moralne*, (35) Opole 2000, ss. 561 (praca habilitacyjna).
2. JERZY DZIERŻANOWSKI, *Konflikty małżeńskie jako problem duszpasterski w świetle dokumentacji Sądu Duchownego w Opolu (1980–1989)*, (36) Opole 2000, ss. 176 (praca doktorska).
3. JÓZEF MIKOŁAJEC, *Posługa teologów świeckich w Kościele w Polsce*, (37) Opole 2000, ss. 374 (praca habilitacyjna).
4. TADEUSZ DOLA, PIERSKAŁA RUDOLF (red.), *Ut mysterium paschale vivendo exprimatur. Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Profesorowi Helmutowi Janowi*

- Sobeczce, Dziekanowi Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, z okazji 60. rocznicy urodzin*, (38) Opole 2000, ss. 616.
5. STANISŁAW KLEIN, *Etos zachodnioafrykańskiego Ludu Ewé w świetle zasad moralności chrześcijańskiej*, (39) Opole 2000, ss. 223 (praca doktorska).
 6. BERNARD POŁOK, KRYSZTOF ZIAJA (red.), *Sanctificetur Nomen Tuum (Mt 6,9). Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Profesorowi Januszowi Czerniakowi z okazji 65. rocznicy urodzin i 38 lat pracy naukowo-dydaktycznej*, (40) Opole 2000, ss. 500.
 7. PIOTR TARLINSKI, *Von biblischen Texten inspirierte Orgel-Solo-Kompositionen seit 1960. Musikwissenschaftlich-theologisches Studium*, (41) Opole 2000, ss. 358 (praca doktorska).
 8. JANUSZ CZERNIAK, *Jezus Chrystus w świetle ewangelii synoptycznych*, (42) Opole 2000, ss. 330.
 9. REMIGIUSZ POŚPIECH, *Bożonarodzeniowa muzyka na Jasnej Górze w XVIII i XIX wieku*, (43) Opole 2000, ss. 280 (praca doktorska).
 10. BONAWENTURA SMOLKA, *Początki i rozwój personalizmu chrześcijańskiego*, (44) Opole 2000, ss. 330 (w druku).

B. Seria: *Sympozja*

11. *Wokół tajemnicy Boga Ojca*, A. CZAJA (red.), (35) Opole 2000, ss. 164.
12. *Kościół na przełomie tysiącleci*, S. RABIEJ (red.), (36) Opole 2000, ss. 118.
13. „*Canon Law a Basic Collection*” a współczesne prawo kanoniczne, B. ZUBERT (red.), (37) Opole 2000, ss. 145.
14. *Milenium Kościoła na Śląsku*, BP J. KOPIEC (red.), (38) Opole 2000, ss. 188.
15. *Wokół tajemnicy Trójcy Świętej*, A. CZAJA, P. JASKÓŁA (red.), (39) Opole 2000, ss. 105.
16. *Carl Ditters von Dittersdorf — z życia i twórczości muzycznej*, P. TARLINSKI, H. UNVERRICHT (red.), (40) Opole 2000, ss. 252.
17. *Psychologiczno-medyczne i moralne następstwa straty dziecka*, J. DZIERŻANOWSKI (red.), (41) Opole 2000, ss. 152.

C. Seria: *Ekumenizm i Integracja*

18. ALFONS NOSSOL, *Ekumenizm jako imperatyw chrześcijańskiego sumienia. Przez dialog i pojednanie ku ekumenicznej jedności*, (1) Opole 2000, ss. 276.
19. *Ekumenizm na progu Trzeciego Tysiąclecia. Materiały symposium ekumenicznego inaugurującego działalność Instytutu Ekumenizmu i Badań nad Integracją na Wydziale Teologicznym UO*, P. JASKÓŁA (red.), (2) Opole 2000, ss. 420.
20. ZYGFRYD GLAESER, *Ku eklezjologii „Kościółów siostrzanych” Studium ekumeniczne*, (3) Opole 2000, ss. 360 (praca habilitacyjna).

21. RAJMUND PORADA, *Kościół w dziele usprawiedliwienia. Ekumeniczno-dogmatyczne studium dokumentów dialogu katolicko-luterańskiego na forum światowym*, (4) Opole 2000, ss. 320 (praca doktorska).
22. STANISŁAW RABIEJ, *Jedność Europy a podział chrześcijaństwa (1950–2000)*, (5) Opole 2000, ss. 248.
23. PIOTR JASKÓŁA, *Panem jest Duch. Zasadnicze kierunki reformowanej pneumatologii*, (6) Opole 2000, ss. 220 (praca na tytuł naukowy).

D. Seria: Podręczniki

24. JOACHIM PIEGSA MSF, *Człowiek — istota moralna. Prawda i wierność – Godność życia ludzkiego – Prawo do życia i ochrona życia – Płciowość jako dar i zadanie*, t. III, tł. R. Bigolon, G. Wenzel, red. A. MARCOL, (4) Opole 2000, ss. 346.

E. Seria: Z dziejów kultury chrześcijańskiej na Śląsku

25. ZBYSZKO BEDNORZ, *Wśród dróg moich do Ciebie. Wiersze religijne, rodzinne, okolicznościowe*, (18) Opole 2000, ss. 128.
26. *Wyższe Seminarium Duchowne w Nysie – Opolu 1949–1999. Księga jubileuszowa*, KAZIMIERZ DOLA, JOACHIM WALOSZEK (red.), (19) Opole 2000, ss. 364.

F. Inne serie wydawnicze

27. *Statuta Capituli Ecclesiae Cathedralis Wratislaviensis ex anno 1482/83. Statuty wrocławskiej kapituły katedralnej z roku 1482/83*, oprac. KAZIMIERZ DOLA, tł. Norbert Widok, (seria wydawnicza Uniwersytetu Wrocławskiego i Opolskiego) Wrocław 2000, ss. 452 (w druku).

G. Czasopisma

28. *Liturgia Sacra. Liturgia – Musica – Ars*, H.J. SOBECZKO (red.), Opole 6 (2000), nr 1 (15), ss. 170.
29. *Liturgia Sacra. Liturgia – Musica – Ars*, H.J. SOBECZKO (red.), Opole 6 (2000), nr 2 (16), ss. 230.
30. *Przegląd Piśmiennictwa Teologicznego*, E. WYGLENDĄ (red.), Opole 6 (2000), nr 1 (11), ss. 116.
31. *Przegląd Piśmiennictwa Teologicznego*, E. WYGLENDĄ (red.), Opole 6 (2000), nr 2 (12), ss. 120.
32. *Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego*, T. DOLA (red.), Opole 20 (2000), ss. 553.